

Uddannelses- og Forskningsministeriet
Jura og Internationale Forhold
Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K

hoeringssvar@ufm.dk

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af universitetsloven mv. (Akademisk overbygningsuddannelse, særlig anvendelse af adgangsprøver til universitetsuddannelser, bachelors ret til optagelse på en kandidatuddannelse mv.)

Akademikerne har fra Uddannelses- og Forskningsministeriet modtaget udkast til forslag til lov om ændring af universitetsloven mv. til høring. Akademikerne har udsendt lovudkastet til høring i medlemsorganisationerne og skal på den baggrund fremkomme med bemærkninger.

Universitetsudvalgets arbejde danner grundlag for den politiske aftale om mere fleksible universitetsuddannelser og som med dette forslag til lov om ændring af universitetsloven nu udmøntes.

Akademikerne har som medlem af Udvalget om bedre universitetsuddannelser været med til at anbefale en mere fleksibel uddannelsesstruktur, herunder anbefalingen om at forlænge bachelors retskrav på at blive optaget på en kandidatuddannelse uden betingelser.

Akademikerne hilser den politiske hensigt med lovforslaget om at give mere fleksibilitet og valgmuligheder til de studerende velkommen. Efter senere års uddannelsespolitiske stramninger med eksempelvis fremdriftsreformen og uddannelsesloftet, synes nu en ny politisk dagsorden om øget fleksibilitet og valgmuligheder til de studerende at manifestere sig.

Med lovforslaget lægges der op til store strukturelle ændringer i universitetsuddannelserne. Ændringer som rækker ud over det rent uddannelsesmæssige med konsekvens for studerendes adfærd, arbejdsudbud, dimitterendes produktivitet og virksomhedernes konkurrenceevne.

Det er i det hele taget nye stier, der skal betrædes, og de samfundsøkonomiske konsekvenser vil først for alvor vise sig efter en længere årrække. Akademikerne skal derfor opfordre til, at aftalekredsen følger udviklingen tæt på relevante parametre, ikke kun frem mod 2023 men også årene efter.

Den 18. januar 2019
Sag.nr. S-2018-1005
Dok.nr. D-2019-3141
BBA/yk

AKADEMIKERNE

THE DANISH CONFEDERATION
OF PROFESSIONAL ASSOCIATIONS

Nørre Voldgade 29, 2. sal
DK - 1358
København K.

T +45 3369 4040
E ac@ac.dk
W www.ac.dk

Akademikerne har følgende bemærkninger til de specifikke forslag til ændring af universitetsloven mv.:

Forlængelse af bachelors retskrav uden betingelser

Forlængelsen af bachelors retskrav uden betingelser er en positiv nyskabelse i dansk uddannelsespolitik. De studerende får mulighed for at stå af efter bachelorgraden i en kortere årrække uden at skulle risikere at blive afskåret fra at kunne færdiggøre kandidatuddannelsen på et senere tidspunkt. Hermed er der mulighed for en helt anden grad af vekselvirkning mellem studie og arbejdsmarked, end hvad der tidligere har været muligt på universitetsuddannelserne. En øget vekselvirkning mellem studie og arbejdsmarked er godt for kvaliteten og relevansen af de akademiske uddannelser.

Med forlængelse af retskravet uden betingelser elimineres en u hensigtsmæssig usikkerhed blandt studerende som ellers risikerer at afholde dygtige og ambitiøse bachelorer fra at prøve kræfter med arbejdsmarkedet inden fortsættelsen på kandidatuddannelsen. At få fjernet denne usikkerhed, vurderede Universitetsudvalget som helt afgørende for, at der med tiden kan udvikles et egentlig akademisk bachelorarbejdsmarked.

Desværre skæmmes den politiske aftale af, at uddannelsesministeren tildeles en katteløse, der muliggør en omgåelse af den politiske intention om øget fleksibilitet, som det forlængede retskrav er udtryk for. Akademikerne finder det meget kritisabelt, at det med lovudkastet foreslås, at ministeren får bemyndigelse til på et senere tidspunkt at knytte betingelser til det forlængede retskrav, såsom relevant beskæftigelse og/eller at den pågældende kun i begrænset omfang må have modtaget dimittend-dagpenge.

Akademikerne skal advare mod at gøre brug af en sådan ministerbemyndigelse. Risikoen er, at der igen opstår usikkerhed blandt de studerende om retten til at fortsætte på den naturlige kandidatoverbygning. Dermed risikerer man, at ambitiøse og dygtige bachelorer igen vil vælge at fortsætte på den naturlige kandidatuddannelse i direkte i forlængelse af deres bachelorgrad, præcis om tilfældet er i dag.

Akademikerne skal her minde om de ulemper, som Universitetsudvalget peger på i sin rapport med hensyn til at stille betingelser om relevant beskæftigelse ved en forlængelse af retskravet. I udvalgsrapporten "Universitetsuddannelser til fremtiden", s. 377, fremhæves følgende ulemper:

"Usikkerheden i forhold til, om bacheloren har ret til at starte på en kandidatuddannelse, kan begrænse incitamentet til at vælge at prøve kræfter med arbejdsmarkedet med en bacheloruddannelse. Det kan blandt andet skyldes, at de studerende ved, at der er en ledighedsrisiko i beskæftigelsesperioden, herunder relevansvurderingen ved jobskifte. Det indebærer en usikkerhed i forhold til, om retskravet ophører. Derudover kan tiltaget være vanskeligt at administrere og kontrollere."

Akademisk overbygningsuddannelse

Ligeledes får universiteterne mulighed for at udbyde 1årige akademiske overbygningsuddannelser på kandidatniveau. I første omgang 25 udbud i aftaleperioden på fem år, dvs. til og med 2023. I Akademikernes optik kan den nye uddannelsestype være et supplement for akademiske bachelorer, der af den ene eller anden grund ikke gjorde brug af deres forlængede retskrav, og som på et senere tidspunkt i deres erhvervskarriere ønsker at videreuddanne sig.

Akademikerne finder det dog kritisabelt, at man har fundet det politisk opportunt at tilføje den nye uddannelsestype en *varig* forhøjelse af taxametersatsen med 30 pct. i forhold til de øvrige ordinære universitetsuddannelser. En sådan varig økonomisk forskelsbehandling mellem de 1årige akademiske overbygningsuddannelser og 2årige kandidatuddannelser kan vanskeligt udlægges som andet end et politisk ønske om at skubbe på en udvikling mod lavere uddannelsesniveau i de akademiske uddannelser.

Akademikerne finder det vigtigt at understrege, at det ikke er Universitetsudvalgets anbefaling, at en sådan ny uddannelsestype skal have en højere uddannelsesbevilling end øvrige ordinære universitetsuddannelser.

Efter 2023, når aftalen udløber, vil der være frit spil i forhold til antallet af udbud – og endda med kraftig økonomisk incitament for universiteterne til at udbyde disse 1årige akademiske overbygningsuddannelser. Akademikerne skal advare mod, at man med en sådan økonomisk forskelsbehandling risikerer at skabe niveauglidning fra en 3+2-struktur til en 3+1-struktur i de danske universitetsuddannelser. Akademikerne skal samtidig advare mod en uddannelsespolitik, der de facto risikerer at resultere i et lavere kompetenceniveau i den danske arbejdsstyrke.

Akademisk erhvervsoverbygningsuddannelse

Akademikerne ser gode perspektiver i deltidsvarianten af den 1årige akademiske overbygningsuddannelse, en såkaldt akademisk erhvervsoverbygningsuddannelse.

Det er en positiv nyskabelse, at akademikere får mulighed for at studere på deltid samtidig med, at de er i beskæftigelse. Den akademiske erhvervsoverbygningsuddannelse er dermed et væsentligt nybrud for akademikerens adgang til forskningsbaseret efter- og videreuddannelse igennem arbejdslivet.

Det er Akademikernes vurdering, at en akademisk erhvervsoverbygningsuddannelse vil være særlig interessant for de akademikere, der ikke har adgang til arbejdsgiverbetalt efter- og videreuddannelse, som tilfældet er for mange akademikere beskæftiget i smv'ere. Yderligere er det forventningen, at flere akademikere fremover vil finde beskæftigelse i smv'ere.

Universiteternes mulighed for at anvende studiestartsprøver på kandidatuddannelser

Akademikerne er enig i det formålstjenlige i, at ikke-aktive studerende på kandidatuddannelserne identificeres tidligt med henblik på, at uddannelsessøgende på venteliste kan få tilbudt den ledige plads.

Akademikerne er enig i, at det er universitetets beslutning, hvorvidt man vil gøre brug af muligheden for at anvende studiestarts prøver på kandidatuddannelser.

Universiteternes mulighed for særlig anvendelse af adgangsprøver til optag på bacheloruddannelser

Akademikerne er ligeledes enig i, at universiteterne skal gives mulighed for at målrette adgangskravene til den enkelte bacheloruddannelse, der hvor det måtte vurderes fagligt relevant.

Mulighed for at dele af den videregående uddannelse gennemføres i Grønland eller på Færøerne

Akademikerne hilser det velkomment, at der med lovændringerne gives mulighed for øget og styrket uddannelsessamarbejde mellem Danmark, Grønland og Færøerne.

Det er positivt og meget relevant, at denne del af lovudkastet omhandler alle videregående uddannelser fra universiteter til professionshøjskoler til erhvervsakademier.

Med venlig hilsen

Birgit Bangskjær
Chefkonsulent
+45 22495855
bba@ac.dk